

МОВА В ПРОФЕСІЙНОМУ ВИМІРІ: КОМУНІКАТИВНО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Матеріали
Міжнародної науково-практичної
онлайн-конференції

НУЦЗ України
Харків
2017

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

**Соціально-психологічний факультет
Кафедра мовної підготовки**

**МОВА В ПРОФЕСІЙНОМУ ВИМІРІ:
КОМУНІКАТИВНО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ**

**Матеріали Міжнародної науково-практичної
онлайн-конференції
19 жовтня 2017 року**

**Харків
2017**

УДК 811:378.147.091.33(08)

ББК 81я42

М 74

Рекомендовано вченою радою соціально-психологічного факультету
Національного університету цивільного захисту України
(протокол № 1 засідання від 25.09.2017 р.).

Редакційна колегія:

ректор, д-р наук з держ. упр., проф. В. П. Садковий (голова);
проректор із наукової роботи, д-р техн. наук, проф. В. А. Андронов (заступник голови);
д-р філол. наук, проф., почесний професор університету Л. А. Лисиченко;
начальник соціально-психологічного факультету, канд. психол. наук, доц. А. С. Куфлієвський;
завідувач кафедри мовної підготовки, канд. філол. наук, доц. І. Є. Богданова (відповідальний редактор);
доцент кафедри мовної підготовки, канд. філол. наук О. К. Лептуга;
доцент кафедри мовної підготовки, канд. філол. наук О. О. Старова.

Мова в професійному вимірі: комунікативно-культурний аспект: матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції. 19 жовтня 2017 р. – Х.: НУЦЗУ, 2017. – 227 с.

У збірнику вміщено матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Мова в професійному вимірі: комунікативно-культурний аспект», присвячені актуальним проблемам сучасного мовознавства: філософії мови в професійній освіті, мовній картині світу та її реалізації в мовленні, функціонуванню професійної мови в полікультурному суспільстві й формуванню професійної комунікативної компетенції, нормуванню й стандартизації термінологічної лексики, інноваційним методам, технологіям і стратегіям ефективного навчання мови – як рідної, так і іноземної.

Видання призначене для студентів, курсантів, аспірантів, викладачів вищих навчальних закладів, наукових працівників.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за оригінальність змісту, точність наведеної інформації й стилістичне оформлення несуть автори.

© НУЦЗУ, 2017

Після довгої процедури відбору перемогло слово *сенс* з повною назвою «*Деу Сенс*» (Daewoo Sens), надіслане Світланою Солодченко з міста Суми. Серед найвагоміших переваг такої назви визначено такі: 1) як українською, так і російською мовою слово *сенс* пишеться однаково, в латинській транскрипції також маємо максимальну схожість (*лат. sensus – смисл, від sentio – вважаю*); 2) на багатьох мовах світу слово *сенс* означає сутність і зміст життя; 3) слово *сенс* чудово римується, що важливо для процесу рекламування, а тому слово і його значення легко використовувати в рекламному слогані.

Отже, робота не тільки з термінами, а й номенклатурними назвами не є зайвою інформацією для студентів технічних ВНЗ, бо вчить розмежовувати ці такі відмінні складники транспортної термінологічної мегасистеми.

Література

1. Нікуліна Н. В. Номен у структурі навчально-професійної діяльності / Н.В.Нікуліна // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Мова в професійному вимірі: комунікативно-культурний аспект». – Харків: Видавництво НУЦЗУ, 2014. – С. 97-100.

2. Нікуліна Н. В. Транспортне термінознавство як основа мовно-професійних знань з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» / Н.В.Нікуліна // Вісник Львівського університету. Серія філологічна: [зб. наук. праць]. – Львів, 2010. – Випуск 50. – С. 289-295.

Лариса Руденко, Андрій Литвин
Львів

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Основна мета професійної освіти полягає в підготовці кваліфікованого фахівця, який вільно орієнтується у професії. Її реалізація має ґрунтуватися на знаннях особливостей індивідуального розвитку, можливостей, потреб студентів з метою їх урахування під час організації освітнього процесу у ВНЗ; забезпечувати розвиток і саморозвиток особистості кожного студента; сприяти виробленню у майбутніх фахівців навичок і внутрішніх психологічних механізмів, необхідних для успішного спілкування, навчання та праці на кожному етапі професійної підготовки [1, с. 161-162]. Зважаючи на це, у процесі формування комунікативної культури майбутніх фахівців цивільного захисту особливої значущості набуває системність і безперервність педагогічного впливу на динаміку її сформованості.

Ми розглядаємо комунікативну культуру фахівців цивільного захисту як засіб реалізації їхньої професійної компетентності та особистісного

і професійного зростання у фаховій діяльності, і вважаємо, що її формування під час професійної підготовки має спрямовуватися на:

- вироблення у студентів мотиваційно-ціннісного ставлення до спілкування, потреби вдосконалення власної комунікативної культури;
- озброєння студентів професійно значущими знаннями норм і правил професійного спілкування, розвиток пізнавальних здібностей і потреб особистості, її здатності до ефективного сприймання та осмислення інформації;
- актуалізацію готовності випускників ВНЗ ДСНС виконувати професійну діяльність на основі практичного застосування комплексу комунікативних умінь, навичок міжособистісної комунікативної взаємодії, відбору професійно-значущої інформації;
- розвиток здатності застосування набутих комунікативних компетентностей під час виконання професійно-комунікативних функцій у навчально-трудоій і майбутній професійній діяльності [2, с. 250].

Методичні засади формування комунікативної культури майбутніх фахівців цивільного захисту спираються на здійснення постійного системного педагогічного впливу на формування всіх її компонентів та передбачають: доцільність, системність, поступовість і поетапність організації процесу формування комунікативної культури фахівців цивільного захисту як цілісної характеристики особистості, що виявляється в її готовності до використання набутих комунікативних компетентностей у професійній діяльності; участь у комунікативному розвитку студентів усього педагогічного колективу ВНЗ з метою щоденних тренувань у навчально-трудоій професійно-комунікативній діяльності під керівництвом викладачів.

У процесі формування комунікативної культури майбутніх фахівців цивільного захисту виокремлюємо чотири етапи: усвідомлення, пізнання, актуалізація та адаптація.

Метою першого етапу (усвідомлення) є формування у студентів чіткого уявлення про комунікативну культуру як показник рівня їхнього професіоналізму, ціннісного ставлення до спілкування, розвиток у майбутніх фахівців мотивації до вдосконалення власної комунікативної культури, самоосвіти й самовдосконалення, здатності до самооцінки та саморегуляції в міжособистісній комунікативній взаємодії. Він спрямований передусім на усвідомлення необхідності формування комунікативної культури на особистісно-рефлексивних засадах.

Другий етап формування комунікативної культури є етапом пізнання. Його мета – розвиток пізнавальних здібностей і потреб особистості майбутніх фахівців, їхньої здатності до ефективного сприймання та осмислення інформації, тобто накопичення у студентів професійно-комунікативного досвіду у вигляді знань норм і правил. Він спрямований на опанування способів налагодження міжособистісного контакту, адекватної оцінки людини в конкретній комунікативній ситуації, налагодження продуктивної взаємодії у професійній сфері.

Третій етап – актуалізації – спрямований на вироблення у студентів професійно-комунікативних умінь і навичок взаємодії та відбору професійно-значущої інформації, як системи внутрішніх засобів регуляції комунікативних дій.

Мета четвертого етапу (адаптації) формування комунікативної культури фахівців цивільного захисту підпорядковується вдосконаленню комунікативних компетентностей у процесі виробничої практики у закладах та установах ДСНС України. Цей етап відрізняється особливою складністю, оскільки студенти потрапляють у реальні виробничі умови, в яких вчать аналізувати й коригувати власну комунікативну поведінку, знаходити й виправляти помилки, допущені під час професійно-комунікативної діяльності, оцінювати свій професійно-комунікативний потенціал, накопичувати професійно-комунікативний досвід, що стимулює вдосконалення комунікативних компетентностей та сприяє прагненню до постійного розвитку в професії.

Пріоритетною метою нашої методики є формування комунікативної культури майбутніх фахівців цивільного захисту як однієї з провідних складових їхньої професійної компетентності. Особлива увага має приділятися стимулюванню активності студентів та розвитку їхньої здатності до цілеспрямованої взаємодії з оточуючими.

Література

1. Побірченко Н. А. Практико-орієнтована основа професійної адаптації учнів у професійно-технічних навчальних закладах до ринку праці / Неоніла Побірченко // Психолого-педагогічні основи професійної адаптації майбутніх фахівців : монографія / за ред. Г. П. Васяновича. – Львів : Сполом, 2008. – С. 159–167.

2. Руденко Л. А. Формування комунікативної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах: монографія / Лариса Анатоліївна Руденко. – Львів : Піраміда, 2015. – 343 с.

<i>COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE DOCTORS</i>	64
<i>Людмила Максименко</i>	65
<i>КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ ФІЛОЛОГІВ-ПЕРЕКЛАДАЧІВ</i>	65
<i>Світлана Мединська</i>	67
<i>ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ</i>	67
<i>Неля Нікуліна</i>	69
<i>СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ «ТЕРМІН І НОМЕНКЛАТУРНИЙ ЗНАК» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ВИШІВ</i>	69
<i>Лариса Руденко, Андрій Литвин</i>	71
<i>ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ</i>	71
<i>Ірина Соколовська</i>	74
<i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ У МЕДИЧНИХ ВУЗАХ</i>	74
<i>Александра Тунтула</i>	76
<i>НОВАЯ ДОКТРИНА ПЯТНАДЦАТИУРОВНЕВОГО ЯЗЫКОВОГО И ИНОГО ФИЛОЛОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ</i>	76
<i>Маргарита Ценко</i>	80
<i>ЕТИКЕТ У СИСТЕМІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ЮРИСТА</i>	80
<i>Вікторія Циганенко</i>	83
<i>ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ</i>	83
<i>КОМУНІКАТИВНІ Й ПІЗНАВАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ МОВИ</i>	85
<i>С. Касьмова</i>	85
<i>А. Нуржанова</i>	85
<i>Г. Мадина</i>	85
<i>ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ЦЕННОСТЬ ПОСЛОВИЦ, ПОГОВОРОВ КАЗАХСКОГО НАРОДА В ВОСПИТАНИИ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ</i>	85
<i>Людмила Михайлова</i>	89
<i>ПРОЦЕСС КОММУНИКАЦИИ «ПРЕПОДАВАТЕЛЬ – СТУДЕНТ»:</i> <i>ЛИНГВОПРАГМАТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ</i>	89
<i>Альона Промська</i>	91
<i>ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ</i>	91
<i>Тетяна Франчук</i>	94
<i>СТУДЕНТ ЯК СУБ'ЄКТ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ІНТЕГРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ТА ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРІВ</i>	94